Yann — **Mat-tre. Penaos eo an amzer e Roazhon?**
Ronan — **Fall eo. Glav zo. Glav yen! Hag e Sant-Maloù?**
Yann — **Amañ eo brav an amzer. N'eo ket tomm-tomm avat. Fresk eo un tammig, met brav eo ar mor.**
Ronan — **Mat-tre. Serret eo da stal traoù kozh?**
Yann — **N'eo ket, digor eo hiziv c'hoazh. Met prest eo ar vag.**
Ronan — **Mat-tre. Ken arc'hoazh, neuze.**
Yann — **Ya, ken arc'hoazh, Ronan.**

Goulennoù

1. Penaos eo an amzer e Sant-Maloù? e Roazhon? hag amañ?
2. Petra zo fall? yen? fresk? digor? prest?

GERIOÙ NEVEZ

aes ..... facile
alo ..... allo
amann ..... beurre
amzer* ..... temps
bag*, ar vag ..... bateau, le –
bananez ..... bananes
banniel(où) ..... drapeau(x)
bara ..... pain
brav ..... beau
Breizh* ..... Bretagne
Bro-C'hall* ..... France
Bro-Saoz* ..... Angleterre
c'hoazh ..... encore
diaes ..... difficile
digor ..... ouvert
e ..... en
Euskadi* ..... Pays Basque
fall ..... mauvais
fresk ..... frais
glas .... bleu *(et vert, couleur des plantes)*
glav zo ..... il y a de la pluie
gortoz ..... attends
Gwenn-ha-Du ..... nom du drapeau breton
gwer ..... vert *(couleur d'objets fabriqués)*
hep ..... sans
hepken ..... seulement, sans plus
hini ..... celui, celle (de)
Iwerzhon* ..... Irlande
kafe, ar c'hafe ..... café, le –
Kembre* ..... pays de Galles
ken ..... plus

PENAOS EO? PE LIV INT?

Comment est-ce ? De quelle couleur sont-ils ?

Fest-noz e Plounevez

Alan ha Bernez.

Alan — **Piv eo an den-se?**
Bernez — **An den bras gant blev gwenn?**
Alan — **Ya. N'eo ket ar person?**
Bernez — **Nann, n'eo ket ar person. Ar maer eo… An den bihan-se, gant blev du, eo ar person.**
Alan — **Yaouank eo 'vat. Ha piv eo ar plac'h koant-se gant blev melen?**
Bernez — **N'ouzout ket piv eo?**
Alan — **Nann, n'ouzon ket piv eo. N'eo ket ar skolaerez?**
Bernez — **Nann, n'eo ket ar skolaerez. Ma c'hoar Gwenola eo. Gwenola! Deus amañ 'ta!**

Goulennoù

1. Piv eo an den gant blev gwenn? **2.** Piv eo an den gant blev du? **3.** Piv eo ar plac'h gant blev melen? **4.** Penaos eo ar maer? **5.** Bihan eo ar person? **6.** Kozh eo ar person? **7.** Yaouank eo Gwenola? **8.** Pe liv eo blev ar person? **9.** Melen int?

Piv int?

Alan ar C'halvez, sekretour an ti-kêr, hag ar maer, Yann Lagadeg.

Sekretour — **Piv eo hemañ 'ta?**
Maer — **Bernez Keravel eo.**
Sekretour — **Mab Jakez Keravel?**
Maer — **Ya, mab Jakez Keravel, ar baraer.**
Sekretour — **Ha piv eo homañ?**
Maer — **Gwenola Keravel eo, merc'h ar baraer.**
Sekretour — **Ha c'hoar Bernez. Ha piv eo hennezh?**
Maer — **Hennezh n'ouzon ket piv eo. N'eo ket eus Plounevez. Kamarad Gwenola marteze.**
Sekretour — **Ha honnezh?**
Maer — **Homañ eo Mari Laouenan, ar skolaerez nevez.**

Goulennoù

1. Piv eo ar maer? **2.** Piv eo sekretour an ti-kêr? **3.** Piv eo Bernez?
4. Piv eo Jakez Keravel? **5.** Piv eo Gwenola? **6.** Piv eo Mari Laouenan?

GERIOÙ NEVEZ

amañ ici
baraer ..... boulanger
blev ..... cheveux
breur ..... frère
c'hoar* ..... sœur
den ..... homme
deus ..... viens
du ..... noir
eus ..... de *(origine)*
fest-noz* ..... fête de nuit
gwenn ..... blanc
kamarad ..... ami, camarade
koant ..... joli(e)
kozh ..... vieux
ma ..... mon, ma, mes
mab ..... fils
maer ..... maire
melen ..... jaune
merc'h*(-ed) ..... fille
nevez ..... nouveau
penaos ..... comment
person ..... curé
sekretour ..... secrétaire *(masc.)*
skolaer ..... instituteur
skolaerez* ..... institutrice
'ta ..... donc
ti-kêr ..... mairie
'vat ..... mais, pourtant
yaouank ..... jeune

SONIADOURIEZH

1. Liaisons adoucies

– **s**[z] **:** On dit *deus!* et on entend le son [s].
On dit *deus amañ!* et on entend le son [z], car **s** s'adoucit en [z] devant une voyelle (cf. le français « six » et « six heures »).
Ainsi également dans *Penaos eo?*
– **k**[g] **:** De même la consonne **k** est prononcée [g] dans *yaouank eo.*

2. Prononciation

Amañ (= ici) est prononcé ['āmã]. Ne pas confondre avec ***amann*** (beurre) prononcé [ā'mān].

Aziliz —— **Gortoz un tammig. Ruz, gwenn ha gwer?**
Pêr —— **A! N'ouzout ket! N'eo ket diaes, koulskoude!**
Aziliz —— **Banniel Euskadi.**
Pêr —— **Gwir eo. Ha banniel Kembre ivez.**

Goulennoù

1. Pe liv eo banniel Breizh? hini Korsika? hini Beljik? hini Italia? hini Katalounia? hini Bro-Saoz? hini Euskadi? hini Alamagn?
2. Peseurt banniel zo gwer, gwenn ha ruz? Pehini zo orañjez, gwenn ha gwer? Banniel peseurt bro zo ruz ha gwenn? Pehini zo glas ha gwenn? glas ha melen?
3. Pe liv eo ar c'hafe? al laezh? an amann? ar gwin ruz? ar chistr? ar Guinness? ar c'hokakola? ar bananez? an orañjez? an tomatez?

Lein e ti Yann ha Soaz

Soaz —— **Prest eo lein?**
Yann —— **Ya, ya. Prest eo.**
Soaz —— **Tomm eo ar c'hafe?**
Yann —— **Ya, tomm eo… Setu ar sukr.**
Soaz —— **Mat eo ar c'hafe hep sukr ivez. Tomm eo al laezh?**
Yann —— **N'eo ket. Fall eo al laezh. N'eo ket mat ken. Met mat eo ar c'hafe hep laezh ivez.**
Soaz —— **Mat eo? N'eo ket 'vat.**
Fresk eo ar bara?
Yann —— **Ya, fresk eo. Met kozh eo an amann.**

Goulennoù

1. Mat eo al laezh? Fresk eo an amann?
2. Penaos eo ar bara?
3. Petra zo prest? tomm? yen? mat? fall? fresk? kozh?

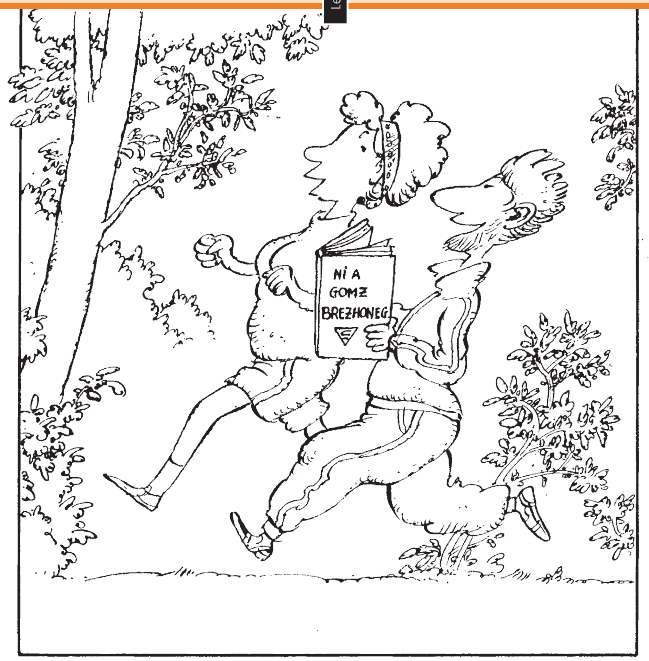
Pellgomzadenn

Ronan ha Yann.

Ronan —— **Alo, Yann Kerbaol? Ronan Danteg amañ.**
Yann —— **Demat dit, Ronan. Mat an traoù ganit?**
Ronan —— **Ya, mat an traoù ganin. Ha ganit?**

KENTEL PEMP

Leçon cinq

GWENN EO AR PAPER

AR PAPER ZO GWENN

Le papier est blanc

Livioù

Pêr hag Aziliz.

Pêr ——— **Lavar din petra zo gwenn ha du.**

Aziliz ——— **Ar Gwenn-ha-Du, banniel Breizh, evel-just.**

Pêr ——— **Mat-tre! Ha petra zo glas, gwenn ha ruz?**

Aziliz ——— **Se zo aes! Banniel Bro-C'hall!… Ha bannieloù Holland ha Luksembourg ivez.**

Pêr ——— **Lavar din bremañ petra zo ruz, gwenn ha gwer.**

YEZHADUR

1. Mots interrogatifs

Penaos et ***pe liv*** interrogent sur l'attribut du sujet.

2. L'attribut du sujet

En réponse aux questions précédentes, l'attribut du sujet se met en tête de la phrase.
Pe liv eo an ti? Gwenn eo an ti.

3. Verbes

3.1. Pluriel.
Le pluriel de la 3e personne du singulier ***eo*** est ***int***.
Mat int.
N'int ket mat.
3.2. Accord du verbe au pluriel
Attention! L'accord du verbe avec le sujet pluriel ne se fait pas à tous les coups!
Règle d'accord du verbe: il n'y a accord…
a. qu'à la forme négative,
b. et si le sujet est placé avant le verbe.
— *Mat eo an traoù?*
— *Ya, mat int.*
— *N'eo ket mat an traoù-se?*
— *Nann, an traoù-se n'int ket mat.*
Cette règle importante vaudra pour tous les verbes.
3.3. ***deus*** est l'**impératif singulier, irrégulier**, du verbe ***dont***, qui fait au pluriel ***deuit***.

4. Noms pluriels

Le pluriel des êtres vivants se fait souvent en ajoutant ***-ed*** au singulier : ***plac'hed***, ***paotred***, ***kamaraded***, ***loened***.
Blev (cheveux) et ***daoulagad*** (yeux) sont des pluriels.

5. Le démonstratif

Le démonstratif suit le nom précédé de l'article défini. Il a 3 degrés indiqués, du plus proche au plus éloigné, par ***-mañ***, ***-se***, ***-hont*** (correspondant aux trois adverbes de lieu ***amañ***, ***aze***, ***ahont***, à voir dans les leçons suivantes).
On aura donc: **article + nom + démonstratif.**
Al levr-mañ. An den-se. An ti-hont.

6. Les pronoms démonstratifs singuliers

Ils correspondent aux 3 degrés mentionnés:
– au masculin: ***hemañ***, ***hennezh***, ***henhont***;
– au féminin: ***homañ***, ***honnezh***, ***honhont***.
Les formes en ***-hont*** sont bien moins employées.

POELLADENNOÙ

I. Prononcer :

– Deus amañ !
– Deuit amañ !
– Yaouank int.
– N'int ket yac'h.
– Penaos int ?
– N'eo ket an ti-se.
– Bras eo.
– Mat eo.

II. Utiliser les mots suivants avec les démonstratifs :

1. avec . . . . ***-mañ***	**2.** avec . . . . ***-se***	**3.** avec . . . . ***-hont***
sac'h	pont	ostaleri
loen	ti	stal
marc'h	iliz	roc'h
enez	lenn	porzh
dant	dañs	douar

III. Utiliser *eo* ou *int* suivant la règle d'accord :

1. Mat . . . . an traoù.
2. N' . . . . ket yaouank ar maer hag ar person.
3. Melen . . . . ma blev.
4. Soaz ha Yann n' . . . . ket kozh.
5. — Prest . . . . Yann hag Anna ? — Ya, prest . . . . .
6. — Koant . . . . ? — Ya, koant . . . . Soaz ha Yann.
7. — Pe liv . . . . daoulagad Mona ? Du . . . . ? — N' . . . . ket, glas . . . . !

IV. Remplacer l'attribut par les adjectifs proposés :

Mat eo ar chistr.	*Kozh eo an den.*	*Bihan eo an ti.*
1. fall	**1.** yaouank	**1.** bras
2. tomm	**2.** trist	**2.** brav
3. yen	**3.** bihan	**3.** tomm
4. klouar	**4.** laouen	**4.** yen
5. fresk	**5.** skuizh	**5.** kozh
6. sec'h	**6.** bras	**6.** fresk
7. melen	**7.** sot	**7.** gwenn

V. Remplacer le sujet par les noms proposés :

Bras eo ar paotr.	*Fall eo ar gwin.*	*Brav eo ar skol.*
1. an ti	**1.** ar chokolad	**1.** an ti
2. ar chapel	**2.** al laezh	**2.** ar c'hastell
3. ar plac'h	**3.** an dour	**3.** ar plac'h
4. ar maer	**4.** ar c'hafe	**4.** ar mor
5. an den	**5.** ar bara	**5.** ar stal
6. an itron	**6.** an amann	**6.** ar fest-noz
7. ar skol	**7.** ar film	**7.** ar skol

Kanaouenn

Ev chistr 'ta Laou, ar chistr zo mat,
Ur blank, ur blank ar chopinad.

Ar chistr zo graet 'vit bout evet
Hag ar merc'hed 'vit bout karet…

Krennlavar

Patatez ha kig-sall,
Se n'eo ket ur meuz fall.
Pommes de terre et lard :
ce n'est pas un mauvais plat.